

OBSAH

Předmluva Zdeněk R. Nešpor a Jiří Večerník | 9

Část první

SOCIOLOGIE NÁBOŽENSTVÍ JAKO DISCIPLÍNA | 17

Kapitola 1. **Vývoj sociologie náboženství** Zdeněk R. Nešpor | 19

1.1 Prehistorie a podněty pro vznik sociologie náboženství | 21

1.2 Gründerské období sociologie náboženství | 28

1.3 Hlavní směry a školy ve druhé polovině 20. století | 34

1.4 Česká sociologie náboženství | 43

Literatura | 50

Kapitola 2. **Vybrané přístupy moderní sociologie náboženství** | 61

2.1 Funkcionalismus David Václavík | 61

2.2 Teorie racionální volby David Václavík | 70

2.3 Sociální konstruktivismus Eleonóra Hamar | 76

2.4 Náboženství a kolektivní paměť Zdeněk R. Nešpor | 82

Literatura | 88

Kapitola 3. **Metody a techniky sociologického výzkumu náboženství** | 92

3.1 Kvantitativní sociologické výzkumy náboženství

Dana Hamplová | 92

3.2 Kvalitativní výzkum náboženství Eleonóra Hamar | 97

3.3 Historicko-sociologické výzkumy Zdeněk R. Nešpor | 103

3.4 Sociálně antropologické výzkumy a tematizace náboženství
Olga Nešporová | 108

Literatura | 114

Kapitola 4. **Náboženství jako sociální fenomén** | 119

4.1 Definice náboženství David Václavík | 119

4.2 Náboženský prožitek Zdeněk R. Nešpor | 129

4.3 Rituál Iva Doležalová | 134

4.4 Typy náboženských skupin David Václavík | 141

4.5 Konverze David Václavík | 153

4.6 Náboženská autorita, sacerdotální vrstvy

Zdeněk R. Nešpor | 160

4.7 Religiozita a spiritualita *Zdeněk R. Nešpor* | 167

4.8 Smrt a eschatologie *Olga Nešporová* | 172

Literatura | 181

Část druhá

NÁBOŽENSTVÍ V SOUČASNÝCH SPOLEČNOSTECH | 191

Kapitola 5. **Náboženství a sociální struktura** | 193

6 | 5.1 Úvod *Zdeněk R. Nešpor* | 193

5.2 Religiozita a demografické charakteristiky
Dana Hamplová | 198

5.3 Genderové pojetí božství a sacerdotálních vrstev
Zdeněk R. Nešpor | 206

5.4 Rodina a příbuzenství *Olga Nešporová* | 212

5.5 Náboženství a etnicita *Eleonóra Hamar* | 218

Literatura | 224

Kapitola 6. **Náboženství a transnacionalismus** | 232

6.1 Úvod *Zdeněk R. Nešpor* | 232

6.2 Náboženství v migračních procesech *Zdeněk R. Nešpor* | 237

6.3 Náboženství v diaspoře *Eleonóra Hamar* | 243

6.4 Globální nová náboženská hnutí *David Václavík* | 248

Literatura | 256

Kapitola 7. **Náboženství a ekonomika** | 261

7.1 Úvod *Zdeněk R. Nešpor* | 261

7.2 Weberovo pojetí etiky protestantismu a dalších náboženství
Zdeněk R. Nešpor | 267

7.3 Ekonomická kultura *Jiří Večerník* | 272

7.4 Komeracionalizace a komerční využití náboženství
Zdeněk R. Nešpor | 280

Literatura | 285

Kapitola 8. **Náboženství a politika** | 291

8.1 Úvod *David Václavík* | 291

8.2 Sekularizace, implicitní náboženství *Zdeněk R. Nešpor* | 296

8.3 Deprivatizace náboženství, náboženský terorismus
David Václavík | 305

8.4 Náboženský nacionalismus *Zdeněk R. Nešpor* | 312

Literatura | 318

Kapitola 9. **Náboženství a média** *David Václavík* | 321

9.1 Úvod | 321

9.2 Televangelismus | 328

9.3 Náboženství a internet | 333

Literatura | 339

Kapitola 10. **Transformace náboženství**

a nová náboženská hnutí | 342

10.1 Úvod *David Václavík* | 342

10.2 Nová náboženská hnutí *David Václavík* | 349

10.3 New age a spiritualita *David Václavík* | 360

10.4 Nové formy etablovaných křesťanských církví

Zdeněk R. Nešpor | 367

Literatura | 377

Část třetí

KLÍČOVÉ POSTAVY SOCIOLOGIE NÁBOŽENSTVÍ | 383

Zdeněk R. Nešpor

O autorech | 440

Jmenný rejstřík | 443